

Η Πορεία εξόδου από την κρίση

Ανάπτυξη και απασχόληση στην Ευρώπη

SIGMAR GABRIEL, FRANK-WALTER STEINMEIER, PEER STEINBRÜCK

Μάιος 2012

Οι οικονομικές και κοινωνικές συνέπειες μιας πολιτικής που στοχεύει μονομερώς σε περικοπές δαπανών είναι καταστροφικές. Εξαιτίας της η Ευρώπη απειλείται να διαλυθεί. Έτσι, τα τελευταία δυο χρόνια η ευρωπαϊκή κρίση δεν υποχώρησε, αλλά οξύνθηκε και οι πιστωτικοί κίνδυνοι για τους οποίους πρέπει να εγγυηθεί η Γερμανία δεν μειώθηκαν, αλλά αυξήθηκαν ραγδαία.

Η σημερινή ευρωπαϊκή κρίση είναι κυρίως συνέπεια της κρίσης της χρηματαγοράς. Από το 2008, στην Ισπανία η ανεργία αυξήθηκε από 11,3% σε 24,1%, στην Ελλάδα από 7,7% σε 21,7%, στην Πορτογαλία από 8,5% σε 15,3% και στην Ιρλανδία από 6,3% σε 15%. Σήμερα, στις χώρες της Ευρωζώνης 17,4 εκατομμύρια άνθρωποι είναι άνεργοι. Σε κάποιες χώρες η ανεργία των νέων αυξήθηκε σε ποσοστό μέχρι και 50%. Την ίδια στιγμή, η Ευρωζώνη διολισθαίνει όλο και περισσότερο στην οικονομική ύφεση. Το δημόσιο χρέος στην Ευρώπη αυξήθηκε μετά το 2008 κυρίως και λόγω του ότι τα κράτη υποχρεώθηκαν να διασώσουν τις τράπεζες και να εγγυηθούν για τοξικά δάνεια στον ιδιωτικό τομέα.

Η Γερμανία είχε το 2008 ακόμη στο σύνολο της επικράτειάς της έναν σταθμισμένο κρατικό προϋπολογισμό. Στη συνέχεια το γερμανικό χρέος αυξήθηκε με γοργούς ρυθμούς, κυρίως λόγω της ανάληψης από το κράτος των νεοϊδρυθέντων τραπεζών επισφαλειών σε ποσοστό 83,2% από 73,5% του ΑΕΠ. Στην περίπτωση της Ιρλανδίας υπήρξε ακόμα πιο δραματική αύξηση από κάτω του 50% σε περισσότερο από το 100% του ΑΕΠ. Τώρα επιβάλλεται να μειωθεί αυτό το χρέος. Αυτό όμως στη Γερμανία δεν θα πρέπει να οδηγήσει στο να ακολουθήσουν και άλλες επιβαρύνσεις για τα ομοσπονδιακά κράτη, λόγω του αποφασισθέντος προγράμματος περικοπών για την επίτευξη της ανάσχεσης του χρέους το 2012. Αντιθέτως, πρέπει να βοηθήσουμε για να μπορέσουν να επιτύχουν αυτό τον στόχο - βοήθεια στην οποία συγκαταλέγονται

Εξέλιξη της ανεργίας στην Ευρώπη

■ Συνολικό ποσοστό ανεργίας σε %

κατάσταση Μάρτιος 2012 (Ελλάδα Ιανουάριος 2012)

πηγή: Eurostat ανακοίνωση τύπου Μάιος 2012

και προσφορές καλύτερης αναχρηματοδότησης. Συγχρόνως πρέπει να συμμετάσχουν στο κόστος της κρίσης και οι υπαίτιοι και οι ωφελημένοι από αυτήν. Και αυτό, επειδή ειδικά στην περίπτωση της Ιρλανδίας και της Ισπανίας, ο τραπεζικός τομέας ήταν και παραμένει η κεντρική εστία κρίσης. Πρέπει να αντλήσουμε τα διδάγματά μας από την κρίση των χρηματαγορών, προκειμένου να επιστρέψουμε στην σταθερότητα στην Ευρώπη.

Τα πολύ υψηλά χρέη οδηγούν τα κράτη σε επικίνδυνη εξάρτηση από τις χρηματαγορές και αποβαίνουν στο διηνεκές ενάντια στο κοινωνικό κράτος, μια και οι με τόσο κόπο κερδισμένοι φόροι περνούν μέσω των αυξημένων επιτοκίων στους ιδιώτες επενδυτές. Γι' αυτό και είναι σκόπιμοι προσαρμοσμένοι στην

οικονομική δραστηριότητα δανειακοί κανόνες που να προσανατολίζονται σε ανθεκτικούς κρατικούς προϋπολογισμούς σε ολόκληρη την Ευρώπη. Η διαρκής μείωση του χρέους, ωστόσο, επιτυγχάνεται μόνο με οικονομική δυναμικότητα και με αύξηση σε νέους, καινοτόμους και με προοπτική στο μέλλον κλάδους.

Χρειαζόμαστε αλλαγή πορείας προς μια πραγματική οικονομία: Λιγότερη εξάντληση αξιών μέσω κερδοσκοπικών και βραχυπρόθεσμων ενεργειών, περισσότερη καινοτόμο άντληση αξιών στην παραγωγή, αλλά και σε υπηρεσίες φιλικές προς την παραγωγή, με περισσότερες επενδύσεις στην παιδεία, την έρευνα και την ανάπτυξη, όπως και στις υποδομές που προάγουν τις δομικές αλλαγές, όπως για παράδειγμα στα απαιτούμενα δίκτυα ηλεκτρισμού. Για μια τέτοια αλλαγή πλεύσης απαιτείται μια αποφασιστική ρύθμιση και μια δίκαιη φορολόγηση των χρηματαγορών. Οι επενδύσεις σε νέα ανάπτυξη δεν επιτρέπεται να οδηγήσουν σε νέα κρατικά χρέη. Η χρηματοδότησή τους θα μπορούσε, αντιθέτως, να διασφαλιστεί από τα έσοδα ενός φόρου συναλλαγών.

I. ΔΡΑΣΗ ΤΩΡΑ – ΜΕ ΣΤΟΧΟ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ, ΤΗΝ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΚΑΙ ΜΙΑ ΝΕΑ ΤΑΞΗ ΤΩΝ ΧΡΗΜΑΤΑΓΟΡΩΝ

1. Άμεσο ευρωπαϊκό πρόγραμμα ενάντια στην ανεργία των νέων

Η καταπολέμηση των τόσο ανησυχητικών ποσοστών ανεργίας των νέων σε πολλά ευρωπαϊκά κράτη πρέπει να αποτελέσει κοινή, στρατηγική προτεραιότητα της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των κρατών-μελών της. Το γεγονός, πως στην Ευρώπη είναι άνεργοι πάνω από πέντε εκατομμύρια νέοι άνθρωποι, πολλοί από τους οποίους είναι καλά εξειδικευμένοι και μορφωμένοι, δεν απειλεί μόνο την κοινωνική συνοχή των κοινωνιών μας. Η ίδια η ευρωπαϊκή ενότητα απειλείται να διαταραχτεί, όταν ειδικά οι νέοι άνθρωποι που θα πρέπει να γίνουν φορείς της ευρωπαϊκής ιδέας στο μέλλον, συνδέουν την Ευρώπη κυρίως με την ανεργία και την πολιτική λιτότητας.

Γι' αυτόν τον λόγο πρέπει τώρα ταχύτατα να συμφωνηθούν για όλη την Ευρώπη δεσμευτικοί στόχοι και μέτρα ενάντια στην ανεργία των νέων.

Σκοπός μας θα πρέπει να είναι, στα επόμενα πέντε χρόνια, να μειωθεί η ανεργία των νέων στο ήμισυ. Η χρηματοδότηση ενός άμεσου προγράμματος ενάντια στην ανεργία των νέων μπορεί βραχυπρόθεσμα να επιτευχθεί με έως τώρα αδιάθετους πόρους κυρίως από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ). Συγχρόνως πρέπει και τα κράτη-μέλη να δεσμευτούν να δραστηριοποιηθούν σε αυτόν τον τομέα. Κυρίως πρέπει να συμφωνηθούν και να υλοποιηθούν οι ακόλουθοι πολιτικοί στόχοι:

- η διευκόλυνση της ευρωπαϊκής κινητικότητας, κυρίως των νέων που αναζητούν εργασία, εκτός των άλλων μέσω μιας κοινής ευρωπαϊκής αναγνώρισης επαγγελματικών προσόντων και μέσω ενός ταμείου κινητικότητας που θα προσφέρει, για παράδειγμα, γλωσσική εκπαίδευση

- μια «εγγύηση νεότητας», που θα εισάγει το δικαίωμα εκπαίδευσης ή κατάρτισης μετά την απόκτηση του σχολικού απολυτηρίου και θα στοχεύει σε επιχειρησιακά ή σε κοντινά προς τις επιχειρήσεις προσόντα, κίνητρα για επιχειρήσεις, προκειμένου να εκπαιδεύουν νέους ανθρώπους και να τους πρωτο-προσλαμβάνουν, ανάμεσα σε άλλα με προθεσμιακές επιχορηγήσεις από το ΕΚΤ.

- μια ευρωπαϊκή «Συμμαχία για την εκπαίδευση και την εργασία», ειδικά για νέους που αναζητούν εργασία, στο πλαίσιο της οποίας, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα φέρνει σε επαφή συνδικάτα και ευρωπαϊκές εταιρίες, προκειμένου να προωθήσει σε θέσεις εργασίας τους νέους μέσω διασυνοριακών εκπαιδευτικών και εργασιακών προγραμμάτων.

- η προώθηση νέων επιχειρηματικών
- μια ευρωπαϊκή χάρτα προσόντων για πρακτική εξάσκηση
- η διεύρυνση της Ευρωπαϊκής Εθελοντικής Εργασίας και των προγραμμάτων ERASMUS και LEONARDO

2. Αποτελεσματική καταπολέμηση της χρηματοοικονομικής και τραπεζικής κρίσης

Λόγω της λανθασμένης συντηρητικής πολιτικής στην Ευρώπη, αντί για τους ανθρώπους, στις χώρες που έχουν πληγεί από την κρίση, όπως η Ελλάδα, η Ιρλανδία, η Πορτογαλία και η Ισπανία, υποστηρίζονται οι τράπεζες. Με την ανικανότητα λήψης αποφάσεων

του συνασπισμού χριστιανοδημοκρατών και φιλελεύθερων στο Βερολίνο, η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα υποχρεώθηκε να αγοράσει κρατικά ομόλογα ύψους πάνω από 220 δις Ευρώ και να χαρίσει στις τράπεζες πάνω από 1 τρις Ευρώ με 1 τοις εκατό επιτόκιο, χρήματα με τα οποία αγόρασαν κρατικά ομόλογα με αρκετά υψηλότερα επιτόκια. Οι τράπεζες εξυγιαίνονται εις βάρος των κρατών και των φορολογούμενων, χωρίς να επιτυγχάνεται δραστική ρύθμιση και πρόληψη των μελλοντικών κρίσεων. Αυτό πρέπει να σταματήσει. Χρειαζόμαστε:

- την εισαγωγή ενός φόρου ευρωπαϊκών οικονομικών συναλλαγών για τον περιορισμό της κερδοσκοπίας και για να δοθούν με αυτούς τους πόρους – σύμφωνα με την ίδια την Ευρωπαϊκή Επιτροπή πρόκειται για 57 δις Ευρώ στην Ευρώπη – ώθηση στην ευρωπαϊκή ανάπτυξη.
- η ευθύνη των τραπεζών: Πρέπει να δοθεί ένα τέλος στη διάσωση των προβληματικών τραπεζών μέσω κρατικών εγγυήσεων. Όποιος παίρνει υψηλά ρίσκα, θα πρέπει να είναι υπέγγυος και στην ανάγκη να μπορεί να πτωχεύει! Δεν είναι δυνατόν να πληρώνει το κράτος τον λογαριασμό και να ευθύνεται για άστοχες κερδοσκοπικές ενέργειες. Ζητάμε τον διαχωρισμό της επιχειρησιακής από την επενδυτική τραπεζική.
- έναν ευρωπαϊκό τραπεζικό έλεγχο που θα προνοεί ώστε οι τράπεζες να εξυπηρετούν την πραγματική οικονομία.
- μια αποτελεσματική ρύθμιση των ενδιάμεσων φορέων
- ως αντίβαρο στους ιδιωτικούς οίκους αξιολόγησης που με τις αξιολογήσεις τους αποφασίζουν το μέλλον των κρατών, θα πρέπει να ιδρυθεί ένας ευρωπαϊκός οίκος αξιολόγησης που θα αποφαινεται για τη φερεγγυότητα των χωρών.

3. Άμεση εφαρμογή ενός ευρωπαϊκού προγράμματος για την ανάπτυξη και την απασχόληση

Αντί να ποντάρει αποκλειστικά στην απορρύθμιση και την λιτότητα, το ευρωπαϊκό πρόγραμμα για την ανάπτυξη και την απασχόληση θα πρέπει να προσανατολιστεί στην ανάπτυξη μέσω της

καινοτομίας, της οικολογικής ανανέωσης και των επενδύσεων στην πραγματική οικονομία, κυρίως στα περισσότερα πληγέντα από την κρίση κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης στον νότο. Κεντρικοί τομείς είναι οι εξής:

- Ανάπτυξη και απασχόληση μέσω της στήριξης των τεχνολογικών καινοτομιών και μέσα από ενισχυμένες δημόσιες και ιδιωτικές επενδύσεις στους τομείς της παιδείας, της έρευνας και της ανάπτυξης
- Ανάπτυξη και απασχόληση μέσα από μια οικολογική βιομηχανική πολιτική, που θα προωθή την επέκταση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, τη δημιουργία σύγχρονων ενεργειακών δικτύων, την αύξηση της ενεργειακής απόδοσης και μια περισσότερο τοπικά προσανατολισμένη διαδικασία παραγωγής ενέργειας, όπως για παράδειγμα τις δυνατότητες της ηλιακής ενέργειας.
- Ανάπτυξη και απασχόληση μέσα από την επέκταση σύγχρονων διευρωπαϊκών δικτύων υποδομών, κυρίως στους τομείς της ενέργειας, των συγκοινωνιών και των τεχνολογιών της πληροφόρησης. Συγκεκριμένα παραδείγματα συνιστούν εδώ η επέκταση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στη νότια Ευρώπη των απαραίτητων αγωγών συνεχούς ρεύματος συμπεριλαμβανομένων, ώστε να μπορεί να μεταφερθεί το ρεύμα στην Κεντρική και Βόρεια Ευρώπη· η δημιουργία ενός «δικτύου της Βόρειας Θάλασσας», δηλ. κεντρικών συνδέσεων μεταξύ των αιολικών πάρκων· ο εκσυγχρονισμός των λιμενικών συστημάτων πολλών ευρωπαϊκών θαλάσσιων βάσεων· η δημιουργία και η επέκταση προγραμμάτων για την ενεργειακή ανακαίνιση των κτιρίων.

4. Δημιουργία ενός ευρωπαϊκού ταμείου επενδύσεων και ανοικοδόμησης

Οι επενδύσεις στην ανάπτυξη και την απασχόληση πρέπει να επιδράσουν γρήγορα, να εφαρμοστούν στοχευμένα και να εφαρμοστούν σε μεγάλο εύρος. Απαιτούμε ένα Ταμείο Επενδύσεων και ανοικοδόμησης που να τροφοδοτείται όχι μέσω επιπλέον κρατικών χρεών, αλλά μέσω «ανακατεύθυνσης» ήδη υφισταμένων πόρων, με ενίσχυση της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων, με δάνεια συγκεκριμένων προγραμμάτων και επιπλέον μέσω ενός φόρου οικονομικών συναλλαγών.

■ Να χρησιμοποιήσουμε πιο αποτελεσματικά το Ευρωπαϊκό Διαρθρωτικό Ταμείο: Για τη χρηματοδότηση ενός προγράμματος γρήγορης ανάπτυξης και απασχόλησης πρέπει να χρησιμοποιηθούν βραχυπρόθεσμα οι έως τώρα αχρησιμοποίητοι πόροι του διαρθρωτικού ταμείου της ΕΕ, όπου οι όροι της συγχρηματοδότησης θα πρέπει να διαμορφωθούν έτσι, ώστε να είναι εύκολα προσαρμόσιμοι. Για κάτι τέτοιο θα πρέπει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή στις κατάλληλες περιπτώσεις να μειώνει τις ποσοστώσεις της συμμετοχής στις χρηματοδοτήσεις για τουλάχιστον δυο χρόνια – όπως ήδη συνέβη στην περίπτωση της Ελλάδας. Επίσης είναι πολύ σημαντικό να φροντίζει κανείς για υψηλότερη οικονομική αποδοτικότητα των προγραμμάτων, έτσι ώστε τα κράτη σε περιπτώσεις υπερβολικής έκτασης να μην χρειάζεται εκ των υστέρων να φέρουν το κόστος εις βάρος των ανθεκτικών κρατικών προϋπολογισμών.

Οι πόροι του Ευρωπαϊκού διαρθρωτικού Ταμείου που θα πρέπει να πληρωθούν μέχρι το 2013 ανέρχονται σε συνολικώς 232 δις Ευρώ. Μόνο για την Ελλάδα αυτοί οι πόροι ανέρχονται σε πάνω από 13 δις Ευρώ, από τα οποία περισσότερα από 4 δις Ευρώ δεν δίδονται σε συγκεκριμένα προγράμματα, παρά είναι ελεύθερα διαθέσιμα. Οι διαθέσιμοι πόροι θα πρέπει να συγκεντρωθούν σε ένα Ταμείο Επενδύσεων και ανάπτυξης. Επίσης, οι πόροι που μέχρι το 2015 δεν έχουν χρησιμοποιηθεί, δεν θα πρέπει να επιστρέψουν πίσω στους εθνικούς προϋπολογισμούς, αλλά να διακομιστούν στο Ταμείο.

ΛΕΞΗ-ΚΛΕΙΔΙ

Το **Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ)** είναι ένα από τα διαρθρωτικά ταμεία της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Με το ΕΚΤ, η ΕΕ χρηματοδοτεί μέτρα για μεγαλύτερη απασχόληση και κοινωνική συνοχή. Στην παρούσα περίοδο χρηματοδότησης (2007-2013) το ΕΚΤ διαθέτει κεφάλαια ύψους 75 δις Ευρώ. Εκτός από το ΕΚΤ υπάρχουν δυο ακόμα διαρθρωτικά ταμεία της ΕΕ: Το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ) και το Ταμείο Συνοχής. Την παρούσα περίοδο χρηματοδότησης (2007-2013) και τα τρία ταμεία διαθέτουν κεφάλαια ύψους 308 δις Ευρώ. Τα 232 δις Ευρώ δεν έχουν ακόμα διατεθεί – από αυτά μόνο τα 13 δις Ευρώ αναλογούν στην Ελλάδα.

4 δις Ευρώ από τους πόρους που προβλέπονται για την Ελλάδα δεν προορίζονται ακόμα σε κανένα πρόγραμμα.

■ Να ενισχύσουμε την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (ΕΤΕ): Η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων πρέπει να αναβαθμιστεί μέσα στο πλέγμα των ευρωπαϊκών θεσμών και μαζί με τον μηχανισμό διάσωσης ο οποίος διαθέτει δανειακή βοήθεια στα κράτη, να θέσει σε κίνηση μεγαλύτερες επενδύσεις στην οικονομία. Η ΕΤΕ πρέπει, μέσω της αύξησης του εταιρικού κεφαλαίου κατά τουλάχιστον 10 δις Ευρώ, να μπορεί να συμμετέχει κατά πολύ περισσότερο σε σχέση με σήμερα στην ανάπτυξη και την απασχόληση. Επιπλέον θα πρέπει κανείς να εξετάσει μια στοχευμένη αύξηση κεφαλαίου μέσω μιας ειδικής κατάθεσης που δεν θα διατεθεί και από τα 27 κράτη-μέλη της ΕΕ, αλλά από μια συμμαχία όμορων κρατών, προκειμένου να χρηματοδοτηθούν ένα πρόγραμμα ανάπτυξης.

ΛΕΞΗ-ΚΛΕΙΔΙ

Η **Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (ΕΤΕ)** ανήκει στα 27 κράτη-μέλη της ΕΕ. Δανείζεται χρήματα στις διεθνείς χρηματαγορές και διαθέτει με χαμηλά επιτόκια δάνεια για την χρηματοδότηση προγραμμάτων που συμβάλλουν στη βελτίωση των υποδομών, της ενεργειακής τροφοδοσίας ή των οικολογικών στάνταρ. Η ΕΤΕ αυτή τη στιγμή διαθέτει αυτή τη στιγμή εταιρικό κεφάλαιο ύψους 21 δις Ευρώ.

■ Να επιβάλλουμε την φορολόγηση των χρηματαγορών: Οι πρωταγωνιστές των χρηματαγορών θα πρέπει να συμμετάσχουν μέσω ενός φόρου χρηματικών συναλλαγών στο κόστος της κρίσης. Εάν δεν μπορεί να επιτευχθεί φόρος χρηματοοικονομικών συναλλαγών σε πανευρωπαϊκό επίπεδο, θα πρέπει να πραγματοποιηθεί μέσα στη ζώνη του Ευρώ στο πλαίσιο της ενισχυμένης συνεργασίας όμορων κρατών. Ο φόρος αυτός θα πρέπει να στηρίζεται σε μια όσο το δυνατόν πιο ευρεία βάση. Θα πρέπει να αφορά τις αποδόσεις από επιχειρηματικές κινήσεις με μετοχές, δάνεια, συνάλλαγμα και παράγωγα.

■ Να εισαγάγουμε ευρωπαϊκά ομολογιακά δάνεια για τη χρηματοδότηση έργων: Προκειμένου να διανοίξουμε περαιτέρω οικονομικές πηγές για μια

τέτοια στοχευμένη ευρωπαϊκή αναπτυξιακή και καινοτόμο πολιτική και να θέσουμε σε κίνηση την επιστροφή των ιδιωτικών κεφαλαίων σε επενδυτικές χρήσεις, τα ευρωπαϊκά «ομολογιακά δάνεια για τη χρηματοδότηση έργων» είναι κατάλληλο εργαλείο.

ΛΕΞΗ-ΚΛΕΙΔΙ

Ομολογιακά δάνεια για τη χρηματοδότηση έργων είναι δάνεια ιδιωτικών επιχειρήσεων για σημαντικά δημόσια προγράμματα υποδομών. Η ΕΤΕ αναλαμβάνει μέρος του ρίσκου των επενδυτών μέσα από δάνεια και εγγυήσεις. Μέσω αυτών, τα ομολογιακά δάνεια για τη χρηματοδότηση έργων λαμβάνουν καλύτερη πιστοληπτική κατάταξη, οι τόκοι και τα δάνεια είναι πιο ενδιαφέροντα για τους θεσμικούς επενδυτές. 1 Ευρώ από τον προϋπολογισμό της ΕΕ θα μπορούσε να θέσει σε κίνηση 15 με 20 ευρώ συνταξιοδοτικών ταμείων και άλλων ιδιωτών επενδυτών.

5. Στήριξη της δημόσιας διοίκησης

Προκειμένου οι επιπλέον πόροι να μπορούν να αντληθούν και να χρησιμοποιηθούν με αποτελεσματικό τρόπο, οι πληγείσες χώρες χρειάζονται υποστήριξη στη διαδικασία βελτίωσης της απορροφησιμότητάς τους. Για το σκοπό αυτό μπορούν να χρησιμοποιηθούν τα «προγράμματα Phare» της Ευρωπαϊκής Ένωσης που είχαν προσφέρει συγκεκριμένη στήριξη ενόψει της διεύρυνση προς τα ανατολικά. Οι αδειοδοτήσεις ευρωπαϊκών κοινοτήτων με στόχο τον εκσυγχρονισμό (“Twinning”) θα πρέπει να ενταθούν. Αποφασιστικής σημασίας θα είναι, τα προγράμματα Twinning να υπακούουν σε από κοινού συμφωνηθείσες προτεραιότητες.

II. ΝΑ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΟΥΜΕ ΕΚ ΝΕΟΥ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ ΜΕΣΩ ΜΙΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ, ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

1. Να δημιουργήσουμε μια οικονομική και χρηματοοικονομική ένωση

Η οικονομική και χρηματοοικονομική πολιτική της ΕΕ θα πρέπει να συντονιστεί στενότερα και οι αποφάσεις της θα πρέπει να γίνουν περισσότερο

δεσμευτικές. Στο πλαίσιο αυτό υπάγεται κυρίως η προσπάθεια να παρεμποδιστεί ο αγώνας δρόμου για την μεγαλύτερη δυνατή μείωση φόρων, αγώνας μη αλληλέγγυος και εν τέλει βλαπτικός για όλους. Επιβάλλεται να εισαγάγουμε κοινές φορολογικές βάσεις και ελάχιστους φορολογικούς συντελεστές. Η φοροδιαφυγή πρέπει να καταπολεμηθεί σε πανευρωπαϊκό επίπεδο. Οι αποφάσεις για την ενίσχυση του συμφώνου σταθερότητας και ανάπτυξης και για τον έλεγχο οικονομικών ανισορροπιών, που έως τώρα έχουν ληφθεί βάσει του κοινοτικού δικαίου, πρέπει να εφαρμόζονται και να τηρούνται. Όλα τα κράτη-μέλη της ΕΕ θα πρέπει να συμβάλλουν, ώστε να ξεπεραστούν οι οικονομικές ανισορροπίες μέσα στην Ευρωζώνη. Μια δεσμευτική, κοινή, δημοκρατική δημοκρατικά συντονισμένη οικονομική, χρηματοοικονομική και κοινωνική πολιτική πρέπει να φέρει την Ευρώπη σε μια καινοτόμα, διαρκή πορεία ανάπτυξης, συμπληρώνοντας την εντατικοποίηση του δημοσιονομικού ελέγχου. Μόνο όταν θα επιτευχθούν αυτά θα έχει ξεπεραστεί το εκ γενετής πρόβλημα της νομισματικής ένωσης, το ότι δηλαδή δημιουργήθηκε κοινό νόμισμα δίχως κοινή οικονομική και χρηματοοικονομική πολιτική.

2. Να εισαγάγουμε ένα Ευρωπαϊκό Ταμείο Εξόφλησης Χρεών.

Δεν θα πρέπει πλέον να αποκλείεται η κοινή ευρωπαϊκή ευθύνη για ένα μέρος των κρατικών χρεών. Χρειαζόμαστε ένα Ευρωπαϊκό Ταμείο Εξόφλησης Χρεών με κοινή ευθύνη για το μέρος των εθνικών παλαιών χρεών που υπερβαίνει το 60%, συνδεδεμένο με ένα δεσμευτικό πλάνο μείωσης χρεών, που υποχρεώνει τα κράτη να το τηρήσουν. Αυτό όμως δεν θα πρέπει να αποτελεί μονόδρομο, παρά πρέπει να συνδέεται με την προσπάθεια των χωρών σε κρίση να έχουν ανθεκτικούς προϋπολογισμούς.

3. Να επιβάλουμε αναδιάρθρωση του προϋπολογισμού της ΕΕ

Στο πλαίσιο των διαπραγματεύσεων της ΕΕ για ένα νέο χρηματοοικονομικό πλαίσιο πρέπει να επιτευχθεί μια βασική αναδιάρθρωση – για την ενίσχυση της απασχόλησης, της ανάπτυξης, της καινοτομίας, της τεχνολογίας, της εκπαίδευσης και της έρευνας. Από την άλλη πλευρά, πρέπει να μειωθούν οι πόροι για την γεωργία, που εξακολουθούν να συνιστούν το 40% του προϋπολογισμού της ΕΕ. Οι στόχοι

της ΕΕ για την έρευνα και ανάπτυξη πρέπει να επαναπροσδιοριστούν σε πανευρωπαϊκό επίπεδο. Επιπλέον, ο προϋπολογισμός της ΕΕ για την έρευνα και την καινοτομία θα πρέπει να φτάσει το 10% του προϋπολογισμού της. Οι στόχοι αυτοί πρέπει να ενισχυθούν μέσω κοινών ευρωπαϊκών στόχων για την αύξηση των εθνικών και ευρωπαϊκών δαπανών για την παιδεία (τουλάχιστον 6% του εθνικού ΑΕΠ και 6% του προϋπολογισμού της ΕΕ για την παιδεία). Ο προϋπολογισμός της ΕΕ θα πρέπει να απεικονίζει την ευρωπαϊκή αναπτυξιακή στρατηγική με συγκεκριμένους αριθμούς και να γίνει έτσι ένα σημαντικό εργαλείο προγραμματισμού μιας πολιτικής που θα στοχεύει στην ανάπτυξη.

4. Βιομηχανική αλλαγή – μια κοινή ισχυρή πολιτική για τη βιομηχανία

Το μάθημα της κρίσης της χρηματοπιστωτικής αγοράς και της κρίσης χρέους είναι και το εξής: χώρες με σταθερή βάση πραγματικής οικονομίας με σύγχρονες βιομηχανίες και παροχή υπηρεσιών φιλική προς την παραγωγική διαδικασία ξεπέρασαν καλύτερα την πτώση της ανάπτυξης. Χρειαζόμαστε μια αλλαγή με κατεύθυνση την πραγματική οικονομία. Στην Ευρώπη χρειαζόμαστε μια επανα-εκβιομηχάνιση που να στηρίζει μια νέα δυναμική ανάπτυξης των μελλοντικών επιχειρηματικών κλάδων και να αξιοποιεί νέες αλυσίδες προστιθέμενης αξίας σε πρωτοπόρες αγορές όπως κινητικότητα, υποδομή και αποδοτικότητα της ενέργειας και των πόρων.

5. Διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις για ισχυρότερο κράτος δικαίου και ανταγωνιστικότητα

Τα κράτη-μέλη της ΕΕ πρέπει να δεσμευτούν για τον εκσυγχρονισμό της δημόσιας διοίκησης, κυρίως για ένα αποτελεσματικό φοροεισπρακτικό σύστημα μέσω των εθνικών δημόσιων διοικήσεων με σαφώς υψηλότερα ποσοστά είσπραξης φόρων. Επιπλέον πρέπει να τονωθεί η διαφάνεια των δημοσίων συμβάσεων και να εξασφαλιστεί ότι οι δημόσιες συμβάσεις συμβάλλουν και αυτές στην ολοκλήρωση των στόχων με όρους κοινωνικής, οικολογικής και αναπτυξιακής πολιτικής. Οι αντικειμενικές αδικαιολόγητοι φραγμοί πρόσβασης στην αγορά που μπλοκάρουν την εσωτερική αγορά της ΕΕ, πρέπει να αναχαιτιστούν.

6. Να ανοικοδομηθεί μια ευρωπαϊκή κοινωνική ένωση

Η ευρωπαϊκή οικονομική και χρηματοπιστωτική ένωση πρέπει να υποστηριχθεί από μια κοινωνική ένωση. Η κοινωνική ένωση πρέπει να έχει τις βάσεις της σε μια κοινωνική τάξη αξιών με ισχυρά κοινωνικά θεμελιώδη δικαιώματα όπως έχουν ήδη κυρωθεί στον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ. Αυτά δεν θα πρέπει να υπολείπονται των ελευθεριών της αγοράς στην ευρωπαϊκή εσωτερική αγορά, αλλά, αντιθέτως, θα πρέπει να αποτελούν προϋπόθεσή τους. Η αρχή αυτή πρέπει να κατακυρωθεί συμβατικά με μια ρήτρα συνέχισης στο ευρωπαϊκό πρωτογενές δίκαιο. Στην Ευρώπη πρέπει να ισχύει: ίσες συνθήκες αμοιβών και εργασιακών συνθηκών για παρόμοια εργασία στον ίδιο τόπο. Δεν πρέπει να επιτραπεί το εργασιακό και κοινωνικό ντάμπινγκ. Επιπλέον πρέπει να διευρυνθούν τα περιθώρια συνδιαχείρισης στις ευρωπαϊκές επιχειρήσεις, να ενισχυθούν τα δικαιώματα των ευρωπαϊκών συμβουλίων επιχειρήσεων και να εντατικοποιηθεί ο κοινωνικός διάλογος μεταξύ των συνδικαλιστικών οργανώσεων και των εργοδοτών σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Εργαζόμενοι από διαφορετικά κράτη της ΕΕ δεν θα πρέπει να τίθενται τεχνηέντως σε αντιπαράθεση μεταξύ τους, αλλά, αντιθέτως, θα πρέπει να έχουν την δυνατότητα να υποστηρίζουν από κοινού τα συμφέροντά τους.

7. Ένα κοινωνικό σύμφωνο σταθερότητας για την Ευρώπη

Η ευρωπαϊκή κοινωνική ένωση πρέπει να διαμορφωθεί πολιτικά κυρίως μέσω μια δεσμευτικής συμφωνίας σε ευρωπαϊκό επίπεδο για τήρηση των κοινωνικών στόχων και των ελάχιστων στάνταρ. Σε ένα κοινωνικό σύμφωνο σταθερότητας πρέπει να ορίζονται στόχοι και παραδοχές για κοινωνικές και εκπαιδευτικές δαπάνες βάσει του ΑΕΠ των επιμέρους κρατών, καθώς και οι κατώτατοι μισθοί σε όλα τα κράτη-μέλη της ΕΕ που να διασφαλίζουν το όριο συντήρησης βάσει του επιμέρους εισοδηματικού μέσου όρου σε εθνικό επίπεδο.

Η Ευρώπη μπορεί να γίνει πρωτοπόρος για την δημιουργία ενός σταθερού μοντέλου ευημερίας, που θα αποτρέψει τον κοινωνικό διχασμό των κοινωνιών και, μέσω καλύτερων προοπτικών κατανομής για περισσότερους ανθρώπους, να επιτύχει ακόμη

μεγαλύτερη οικονομική σταθερότητα. Αυτό όμως προϋποθέτει ότι η Ευρώπη, τώρα, στην κρίση, θα βρει τη δύναμη και την αλληλεγγύη να δράσει από κοινού και να σχεδιάσει τις σωστές αλλαγές. Αν δεν συμβεί αυτό, υπάρχει κίνδυνος διάλυσης και επανεθνικοποίησης.

Μόνο ενωμένη και με σταθερή συμμαχία της ευρωπαϊκής ένωσης έχει η Ευρώπη μια ευκαιρία στον διεθνή ανταγωνισμό ιδεών και αξιών, πολιτικής και οικονομίας. Όλοι εμείς πρέπει να συνειδητοποιήσουμε: μόνο από κοινού μπορούμε να κατακτήσουμε ένα καλό μέλλον – σε μια ενωμένη, δημοκρατική και κοινωνική Ευρώπη.

Οι συντάκτες

Ο Sigmar Gabriel είναι Πρόεδρος του Σοσιαλδημοκρατικού Κόμματος της Γερμανίας

Ο Frank-Walter Steinmeier είναι Πρόεδρος της Κοινοβουλευτικής Ομάδας του Σοσιαλδημοκρατικού Κόμματος της Γερμανίας

Ο Peer Steinbrück είναι βουλευτής και πρώην Υπουργός Οικονομικών της Γερμανίας

Imprint

Friedrich-Ebert-Stiftung | Western Europe/North America
Hiroshimastr.28 | 10785 Berlin | Germany

Responsible:
Anne Seyfferth | Western Europe/North America

Phone: +49-30-269-35-7429 | Fax: +49-30-269-35-9246
www.fes.de

To order publications:
id-info-wena@fes.de

The views expressed in this publication are not necessarily those of the Friedrich-Ebert-Stiftung or the organizations for which the author works.

This publication is printed on paper from sustainable forestry.

ISBN 978-3-86498-232-3

